

Видовете от сем. *Cerambycidae* (Col.) въ България. I. (*Prioninae* и *Cerambycinae*).

По сбирките на Царската Ентомологическа Станция въ София.

Отъ С. Кантарджиева Минкова.

Die Arten der Familie *Cerambycidae* (Col.) in Bulgarien. I. (*Prioninae* und *Cerambycinae*).

Nach der Sammlungen der Königlichen Entomologischen Station in Sofia.

von S. Kantardjiewa Mink'owa.

I. ОБЩА ЧАСТЪ.

Ако проследимъ литературата по колеоптерната фауна на България ще видимъ, че много отдавна датиратъ и сведенията ни за разпространението на видовете отъ сем. *Cerambycidae* въ България. Още въ 1837 г. маджарскиятъ природоизпитателъ Jmre Frivaldszky въ статията си: „*Közlesek a Balkany vidékén tett természetstudományi utazasrol*“ дава описание и рисунки на 6 вида, като описва и единъ ендемиченъ за България видъ — *Dorcadion Sturmii* Friv. отъ Пловдивъ и Карлово. Много по-късно се явиха и статиите на българските ентомолози Д. Иоакимовъ, Н. Недѣлковъ, В. Ковачевъ и А. Марковичъ, въ които ни даватъ доста подробни сведения за разпространението на видовете отъ сем. *Cerambycidae*. Така, Д. Иоакимовъ въ своя: „*Приносъ къмъ фауната отъ насъкоми на Рила пл.*“ 1899 г. — съобщава 23 вида, съ находища Рила и околността, а по-късно същиятъ авторъ въ своята работа: „*Приносъ къмъ българската фауна на насъкомите* — *Insecta I. Coleoptera* — твърдокрили“ 1904 г. съобщава още 85 видове и форми съ други находища. А. Марковичъ, въ статията си: „*Материали по насъкомната фауна на Разградската околност*“, 1904 год. съобщава 32 вида отъ това семейство, а по-късно въ работата си: „*Приносъ къмъ насъкомната фауна на Разградската околност*“ 1909, съобщава още 33 видове и форми съ находище Разградъ и околността. В. Ковачевъ въ своя: „*Приносъ за изучаване ентомологичната фауна на България*“, 1904/905 г. съобщава 38

видове и форми с находища Русе, Вѣтово, Орѣхово и Никополъ. Но най-подробно и обстойно е разработено семейство Cerambycidae отъ ентомолога Н. Недѣлковъ, който въ своята ценна работа „Приносъ къмъ ентомологичната фауна на България“ 1905 г. дава сведения за разпространението на 132 вида и форми, като описва и една нова форма за науката, а именно *Phytoecia virescens* Fabr. var. *nigrita* Ned. Сжщиятъ авторъ въ своята работа: „Нашата ентомологична фауна“ 1909 г. съобщава 35 вида и форми с известни и нови находища, а въ „Пети приносъ къмъ ентомологичната фауна на България“ 1909 г. съобщава още 36 вида и форми с разни находища. Три години по-късно, виенскиятъ колеоптерологъ D-г Fr. Netolitzky, следъ една своя обиколка изъ България, публикува статията си: „Eine Sammelreise nach Bulgarien“ 1912 г., въ която съобщава 44 вида и форми отъ сжщото семейство, с находища: Тревненски балканъ, Шипченски балканъ, Търново и София. Отъ тогава и до днесъ — близо 20 години, почти никой не се е занимавалъ по-обстойно съ проучване на сем. Cerambycidae и разпространението му въ България.

Въ последнитѣ нѣколко години, обаче, се събраха и съхраниха въ сбиркитѣ на Царската Ентомологична станция многобройни ентомологични материали отъ Д-ръ И. Бурешъ, П. Дрѣнски, Кр. Тулешковъ, С. Кантарджиева, П. Чорбаджиевъ, Д. Йоакимовъ и други ентомолози и любители, между които материали се намѣриха и около 4,000 екземпляра отъ сем. Cerambycidae, събирани отъ всички краища на България. При наличността на този богатъ и разнообразенъ материалъ, азъ се заехъ съ разработване, опредѣляне и систематизирането му. Освенъ този материалъ имахъ на разположение и колеоптернитѣ сбирки на ентомологитѣ Д. Йоакимовъ и Н. Недѣлковъ, съхранени сжщо въ сбиркитѣ на Царската Ентомологична станция. При опредѣление на материала си служихъ главно съ следната чужда литература: 1. Bestimmungs-Tabellen der europäischen Coleopteren. Band VII и VIII. Cerambycidae отъ L. Ganglbauer. 1881—1883. Brünn.

Една частъ отъ материала изпратихме на чехския колеоптерологъ D-г L. Heyrovsky въ Прага, специалистъ по сем. Cerambycidae, за опредѣление и ревизия. D-г L. Heyrovsky следъ като опредѣли материала, публикува единъ списъкъ¹⁾ на намеренитѣ въ България Cerambycidae, като къмъ тѣхъ прибави и ония, които сж събирали нѣкои чехски ентомолози презъ време на екскурзията имъ изъ България въ 1930 год. Въ този списъкъ авторътъ съобщава 145 вида и 30 форми, като за всѣки видъ дава по 2-3 находища. Въ сжщата статия

¹⁾ D-г L. Heyrovsky — „Beitrag zur Kenntnis der bulgarischen Cerambyciden“ печатано въ „Известия на Царскитѣ Научни Институти“. Кн. IV. 1931 г., стр. 78-86, София.

той описва и 2 нови форми за науката, а именно единъ видъ *Dorcadion*, като го наименува на името на Н. В. Царъ Борисъ III. — *Dorcadion Borisi* Heyr. — отъ Бѣласица, 1900 м. в. и една нова аберация отъ вида *Xylosteus spinolae* Friv., която наименува *bulgaricus* Heyr. по единъ ♂ екз. отъ Витоша пл. Типуситѣ сж запазени въ сбиркитѣ на Царската Ентомологична Станция. Друга по-малка частъ отъ неопредѣления материалъ имахъ възможность сама да сравня и опредѣля по богатитѣ и много добре и съ вкусъ подредени и опредѣлени сбирки въ Виенския Естествено-Исторически музей. Трета частъ отъ материала опредѣлихъ въ Берлинския музей, подпомогната отъ г. D-r Kuntzen — уредникъ при музея, комуто изказвамъ тукъ своята благодарность.

За пояснение трѣбва да добавя, че систематиката и номенклатурата на родоветѣ и видоветѣ отъ сем. *Cerambycidae* е дадена по най-новата литература: *Catalogus Coleopterorum regionis palaearcticae* отъ А. Winkler, Pars 9 и 10. 1929. Wien.

II. СПЕЦИАЛНА ЧАСТЪ.

Семейство *Cerambycidae*.

Тукъ спадатъ малки до голѣми бръмбари (4—50 мм.). Тѣлото обикновено е удължено и цилиндрично, по рѣдко е плоско. Антенитѣ сж извѣрдно дълги, при ♂ индивиди на нѣкой видове тѣ сж 5 пжти по-дълги отъ тѣлото (напр. *Acanthocinus aedilis*), при други — 2 пжти по-дълги, а често антенитѣ сж по-къси отъ тѣлото. Елитритѣ сж дълги, паралелни или стѣснени назадъ, но при нѣкои видове тѣ сж много скъсени (р. *Necydalis*, р. *Molorchus*). Долнитѣ летателни криле сж добре развити и затова тѣзи бръмбари летятъ добре, по-рѣдко сж лишени отъ летателни криле (напр. видоветѣ отъ р. *Dorcadion*) и тогава тѣ живѣятъ и се движатъ само по земята. Повечето отъ видоветѣ на това семейство издаватъ единъ църкащъ звукъ, който се произвежда при търкането на задния изостренъ и назъбенъ ржбъ на *protorax*'а въ *mesotorax*'а.

Ларвитѣ на видоветѣ отъ сем. *Cerambycidae* живѣятъ подъ кората или въ вѣтрешностьта на дърветата, повечето пжти въ паднали, изгнили или болни дървета, по-рѣдко въ здрави дървета и стебла. Понѣкога ларвитѣ нападатъ стари мебели, дървени стѣлби, балкони и други дървени части въ жилищата, където гризятъ вѣтрешностьта и превръщатъ всичко въ дървено брашно (вида *Hylotrupes bayilus* L.). Ларвитѣ на други видове живѣятъ въ стеблата на тревисти растения (напр. видоветѣ отъ р. *Agarhantia* и р. *Phytoecia* — по кръстоцвѣтнитѣ растения), а нѣкой гризятъ коренитѣ на културнитѣ растения (видоветѣ отъ р. *Dorcadion* и р. *Plagionotus*). Затова, повечето отъ тѣзи бръмбари сж вредни, понеже при-

насятъ техническа вреда на дървения материалъ, като го правятъ негоденъ за работа. Развитието на Cerambycidae трае различно време. Докато вида *Tetropium fuscum* F. се развива въстояние на 3 месеца отъ яйце до imago, то *Cerambyx cerdo* — се развива за 3 години. (по Schaufuss. 1916 г. стр. 821.). Възрастнитѣ форми или развититѣ бръмбари се срѣщатъ както по цвѣтоветѣ на разнитѣ растения, така и по стеблата на дървета, треви, а често и по земята. Много отъ тѣхъ търсятъ сокъ отъ цвѣтоветѣ на растенията, а други пѣкъ гризятъ кората на младитѣ клонки.

Семейство Cerambycidae брой около 10,000 видове, разпространени по цѣлото земно кълбо, спадащи къмъ 2000 рода, отъ които въ Европа се срѣщатъ около 305 видове и 250 форми или всичко 550 видове и форми (по Winkler 1929 г.). Отъ тѣхъ въ България се срѣщатъ 76 рода, 194 видове и 40 форми или всичко 234 видове и форми. Констатира се единъ новъ родъ и видъ за фауната на България — а именно *Tragosoma deparium* L. съ находище Родопи-Триградъ; Горна Джумая и Родопи-Бѣлово. Указаха се още и следнитѣ нови видове и форми за фауната на България: *Asemum striatum* ab. *agreste* Fab.; *Tetropium castaneum* L. ab. *fulcratum* Fab.; *Leptura rubra* ab. *maculiceps* Fabr.; *Plagionotus arcuatus* L. ab. *Reichei* Thoms.; *Plagionotus Bobelayi* Brulle.; *Plagionotus floralis* Pall. ab. *basicornis* Rtt.; *Saperda quercus* Charp. и *Phytoecia geniculata* Muls.

По отношение зоогеографското разпространение на видовете отъ сем. Cerambycidae въ България, може да се каже че тѣ представляватъ голѣмъ интересъ, тъй като тукъ се срѣщатъ срѣдно и южноевропейски, медитерански и ориенталски, а има и редица отъ ендемични за Балкана видове.

I. Подсемейство *Prioninae*.

Родъ *Rhesus* Motsch.

1. *R. serricollis* Motsch. Находища въ България: Варна (1 екз. Нед.); Лонгоза, Варненско (28. VII. 1921. Поповичъ); Общо разпространение: Персия, Сирия, Мала Азия, Турция и Далмация. Ориенталски елементъ.

Родъ *Megopis* Serv.

2. *M. (subg. Aegosoma Serv.) scabricornis* Scop. Срѣща се по дънери и стебла на стари широколистни дървета. — Бургасъ, Казанлъкъ, с. Турия — Казанлъшко, Карлово, Пловдивъ, Белово, с. Кюпрулу — Кърджалийско, Свищовъ, Варна; Разградъ (Марк. 1909. стр. 14.). Общо разпространение: срѣдна и южна Европа, Персия, Мала-Азия.

Родъ *Ergates* Serv.

3. *E. faber* L. — Срѣща се по борови дървета, по-рѣдко по върби и тополи — Рила пл.-монастира (VII. 1901.) с. Айваджикъ — Източенъ Балканъ (16. VII. 1917. Д. Иоак.); Лонгоза, Варненско (21. VI. 1921. Иоак.); Алабакъ м-ръ (5. VII. 1900 г. Иоак.). Общо разпространение: южна и срѣдна Европа.

Родъ *Prionus* F.

4. *P. coriarius* L. — Ларвата живѣе въ дънеритѣ на широколистнитѣ дървета, по-рѣдко по иглолистни. Срѣща се често: Бургасъ, Стара-Загора, Сливенъ, Чумерна, Чирпанъ, Пловдивъ, Чепеларе въ Родопи, Костенецъ-баня, Бѣлово, Юндола въ Родопи, с. Кюпрулу (Кърджалийско); вр. Братанъ въ Ср. Гора. Чамъ-Курия въ Рила пл., София, Витоша, Драгалевски м-ръ, Панчерево, Германски м-ръ въ Лозенъ пл., Горна Джумая, Плѣвенъ. Общо разпространение: срѣща се въ цѣла Европа.

5. *P. besicanus* Fairm. (= *persicus* Glb.) — Сливенъ, Срѣдна-Гора, с. Крепостъ — Хасковско, с. Кюпрулу — Кърджалийско, Плѣвенъ, с. Гьозиkey — Варненско; Рила, Родопи, Хасково, Станимака (съобщава Нед. 1905 г. стр. 5)¹. Общо разпространение: Турция, Гърция, Мала-Азия, Сирия, Персия. Ориенталски елементъ.

Родъ *Tragosoma* Serv.

*6. *T. depsarium* L.² — Тѣлото е червеникаво кафяво. Гръдния щитъ отгоре и гърдичкитѣ отдолу сж покрити съ гжсти, жълтеникаво-кафяви меки космици. Гръдниятъ щитъ е широкъ, отъ дветѣ страни и въ срѣдата се намира по единъ остъръ бодилъ. Елитритѣ сж финно набръчкани и надлъжно набраздени съ слабо изпъкнали ребра, срѣдния имъ шевъ на върха се удължава и завършва съ единъ малъкъ и остъръ бодилъ. Женскитѣ индивиди иматъ назадъ източено тънко лъжеяйце-полагало. Голѣмина 25—30 мм. Ларвата се срѣща въ отсѣченитѣ борови дървета, а развитото imago — бръмбаритѣ хвъркатъ навечеръ въ облачни, влажни дни. Въ сборкитѣ на Царската Ентомологична Станция се намѣриха 3 екземпляра: Бѣлово-Родопи (1 екз. ♂ -Милде); с. Триградъ-Родопи — (1 ♀ екз. 24. VI. 1924. П. Дрънски), и Горна-Джумая (1 ♀ екз. 30 мм. дългъ, VIII. 1931. Фененко). Общо разпространение: северна Европа, Алпи, Пириней. Бореало-алпийски глациалентъ реликтъ.

¹ Н. Недѣлковъ, 1905 г. стр. 5 съобщава вида *Prionus persicus* Redt., съ находища Рила, Родопи, Хасково, Станимака. Това съобщение трѣбва да се отнесе за вида *Prionus besicanus* Fairm. (= *persicus* Gangl.), тъй като вида *Pr. persicus* Redt. има друго разпространение, а именно: западна Персия, Курдистанъ, Месопотамия.

² Определенитѣ съ звѣздичка видове и форми сж нови за фауната на България.

II. Подсемейство *Cerambycinae*.Родъ *Spondylis* F.

7. *Sp. buprestoides* L. — Срѣща се по борови дървета — Родопи, с. Жребичко — Централни Родопи, Чепеларе; Бѣлово, Рила и Витоша (Нед. 1905 стр. 5); вр. Алабакъ вѣ Срѣдна гора (Иоак. 1904, стр. 31); Бѣла-Черква — Пловдивско, Пиринъ пл., Витоша. Общо разпространение: цѣлата палеарктична областъ.

Родъ *Asemum* Eschz.

8. *As. striatum* L. — по борови дървета. Рила, Чамъ-Курия (съобщава го L. Heugovsky 1931, стр. 78 по Hilf.); * *ab. agreste* F. — Елитритѣ сж кафяви, антенитѣ и ходилата на краката сж по-тъмно кафяви. Голѣмина 12—14 мм. — Чамъ-Курия (29. V. 1928, 1 екз. Н. В. Царь Борисъ III); Витоша пл. (3. V. 1923 П. Чорб.); Али-Ботушъ пл. (24. VIII. 1930, 1 екз. П. Дрѣнски). Общо разпространение на вида: цѣлата палеарктична областъ.

Родъ *Alocerus* Muls. (= *Gyamophthalmus* Kr.)

9. *Al. moesiacus* Friv. (= *Callidium moesiacum* Friv.) — Imre Frivaldsky, 1837 г. стр. 177 описва този видъ по екземпляри, намѣрени вѣ България около Казанлъкъ. Вѣ сбиркитѣ на Ц. Ентомол. Станция, обаче, се намѣриха 2 екземпляри отъ Ксанти (южна Тракия); и 1 екз. отъ Софлу (Южна Тракия). Общо разпространение: Срѣдиземноморска областъ.

Родъ *Tetropium* Kirby.

10. *T. castaneum* L. (= *luridum* Cyll.) — Срѣща се по борови дървета. Чепино, Родопи (1 екз. 5. VII. 1900 г. Д. Иоак.); при с. Банско, Пиринъ (4. VII. 1914);

ab. luridum L. — Широка лѣжа вѣ Родопи (VI. 1924, Илчевъ). Родопи (съобщава Нед. 1909 г. стр. 14);

**ab. fulcratum* Fabr. — елитритѣ и антенитѣ сж черни, бедрата на краката сж червени. — Чамъ-Курия вѣ Рила пл. (4 екз. 1. VII. 1923; 30. VIII. 1920 г. Д-ръ Бурешъ). Общо разпространение на вида: сев. и срѣд. Европа.

11. *T. fuscum* Fabr. — Ларвата се срѣща подъ кората на иглолистни дървета. — Витоша пл. (27. VII. 1924. det. Heugov.) Рила пл. (20. VII. 1929. Бур.). Общо разпространение: сев. и срѣдна Европа.

Родъ *Criocephalus* Muls.

12. *Cr. rusticus* L. — Срѣща се по борови дървета. — Рила пл. — Чамъ-Курия, Чепеларе вѣ Родопи, Чепинска баня, Чирпанъ (Нед. 1909. стр. 14.); Станимака (Иоак. 1904 стр. 34); Горна-Джумая, София. Общо разпространение: цѣла Европа.

13. *Cr. ferus* Muls. (= *epibata* Schiödt) — София (V. 1928 Бур.); Юндола въ Родопи (1 екз. VII. 1928, Шосевъ); София (Нед. 1905, стр. 9). Общо разпространение: цѣла Европа.

Родъ *Saphanus* Serv.

14. *S. Ganglbaueri* Brancs.¹ — Чамъ-Курия въ Рила пл. (1 екз. 15. VIII. 1930, Бур. det. Heyrovsky, 1931); Кушъ Бунаръ при Сливенъ (Heyrovsky, 1931, стр. 78). Общо разпространение: Далмация и Херцеговина.

Родъ *Cerambyx* L.

15. *C. velutinus* Brulle. — София, Ст.-Загора (Нед. 1909 г. стр. 14); Елена (Нед. 1905 г., стр. 8 и 1 екз. Ент. Ст.); Шипченски б-нъ (Netolitzky, 1912 г. стр. 10); Горна-Джумая (1 екз. 16. V. 1930, Фененко). Общо разпространение: срѣдна и южна Европа, Срѣдиземноморска областъ, Мала Азия, Сирия.

16. *C. cerdo* L. (= *heros* Scop.) — най-обикновения видъ. Срѣща се много често по отсечени джбови и други дървета. Северна и южна България. Общо разпространение: срѣдна и южна Европа.

17. *C. miles* Wop. — Малко-Търново въ Странджа пл.; Ахтополь, с. Айваджикъ въ Источенъ Балканъ, Бачковски манастиръ въ Родопи, Стара-Загора, Костенецъ-баня, Пловдивъ, Сливенъ, Чирпанъ, Плѣвенъ, Видинъ. Общо разпространение: южна Европа и Срѣдиземноморска областъ.

18. *C. nodulosus* Germ. (= *nodicornis* Küst.) — Кара-Бунаръ, с. Кюприя въ Странджа пл., Сливенъ, Ст.-Загора, Ловечъ. Общо разпространение: юго-источна Европа.

19. *C. dux* Fald. — Бургасъ, с. Турия-Казанлъшко, Т.-Пазарджикъ, Ст.-Загора, Сливенъ; Разградъ (Марковичъ 1909, стр. 15). Общо разпространение: Гърция, Турция, Мала-Азия и Кавказъ — Ориенталски елементъ.

20. *C. Scopoli* Fuessl. — Много обикновенъ видъ. Ларвата живѣе въ дървесината на джба и други дървета. Северна и южна България. Общо разпространение: срѣдна и южна Европа.

Родъ *Trichoferus* Woll.

21. *T. griseus* Fabr. v. *fasciculatus* Fald. — с. Сърларъ (Бургаско); Сливенъ (det. Heyrovsky, 1930 като *Hesperophanes fasciculatus* Fald.); Евксиноградъ при Варна; с. Турия, Казанлъшко. Общо разпространение: Срѣдиземноморската областъ, Кавказъ.

¹ Иоакимовъ, Д. 1904 г. стр. 34 съобщава вида *Saphanus piceus* Fabr. отъ Алабакъ, Срѣдна гора. Общо разпространение: Алпий.

Родъ *Stromatium* Serv.

22. *St. fulvum* Vill. (= *unicolor* Ol.). — Ларвата се срѣща по дървени части въ домовете и по стари дървени издѣлия. Доста обикновенъ видъ. Южна и северна България. Общо разпространение: южна Европа, Срѣдиземноморската областъ.

Родъ *Penichroa* Steph. (= *Exilia* Muls.).

23. *P. fasciata* Steph. (= *timida* Men.) — Дупница (1 екз. 4.VIII. 1927 Дрѣнски) с. Турия, Казанлъшко (1 екз. 1.VIII. 1898, Иоак.). Общо разпространение: южна Европа, Кавказъ и Туркестанъ.

Родъ *Gracilia* Serv.

24. *G. minuta* Fabr. — Голѣмина 4—6 мм. Ларвата се срѣща подъ кората на върбовитѣ клонки, брѣза и др. дървета. Намѣренъ е въ София въ извънредно голѣмо количество по кошничарската върба, VIII. 1926, отъ П. Дрѣнски. Общо разпространение: цѣла Европа.

Родъ *Axinopalpis* Dup. et Chevr.

25. *A. gracilis* Kryn. — Бѣлово, Родопи (1 екз. Милде det. Heyrovsky, 1931 и съобщенъ стр. 78). Общо разпространение: срѣдна и южна Германия, Австрия, южна Русия.

Родъ *Obrium* Curt.

26. *Ob. cantharinum* L. (= *ferrugineum* F.) — Ларвата живѣе по върби и тополи. — Т.-Пазарджикъ (1 екз. 5. VII. 1900 г. Иоак.); Ст.-Загора (Нед. 1909, стр. 14); Родопи (1 екз. VII. 1912 г. det. Rambousek.). Общо разпространение: срѣдна Европа.

27. *Ob. bicolor* Kt. — Крѣсенско дефиле, Пиринъ, Петричъ, Брезница (Heyrovsky, 1931, стр. 79). Общо разпространение: Австрия, Гърция.

Родъ *Rhagium* F.

28. *R. bifasciatum* F. — Срѣща се подъ кората на борови дървета. Чамъ-Курия въ Рила пл., Сарж-Гьолъ, Ситняково, Костенецъ-баня въ Родопи, Бѣлово; Рила, Крѣсна и Бѣласица (Heyrovsky, 1931.). Общо разпространение: срѣдна и северна Европа.

29. *R. (Hargium) sycophanta* Schrank. — Срѣща се по джбови дървета. Белово — Родопи (1 екз. Милде); Вратца (Нед. 1909. стр. 13); Своге (2 екз. Нед.); Варна (1 екз. Нед.); Гинишъ-ада — Варненско (17.VI. 1931. Кр. Тулеш.). Общо разпространение: сев. и срѣдна Европа.

30. *R. (Hargium) mordax* Degeer. — Срѣща се по иглолистни дървета. Чамъ-Курия въ Рила пл.; Бѣлово и Косте-

нецъ-баня въ Родопитѣ, Драгалевски м-ръ, Люлинъ, София; с. Бояна и Долна-баня (Нед. 1905. стр. 7); Вратца; Шипка и Казанлъкъ (Netolitzvy, 1912. стр. 10), Общо разпространение: Европа.

31. *R. inquisitor* L. (= *indagator* F.); — по иглолистни дървета. — Чамъ-курия въ Рила пл., Сарж-Гьолъ, Бѣлово, Костенецъ-баня, вр. Сютке — 2076 м. в., Гюмюшъ-чалъ въ Родопи, Самоковъ, Пещера, вр. Алабакъ въ Сръдна-гора; Витоша (Нед. 1909. стр. 7); Али-Ботушъ и Витоша (Неугов-
sky, 1931. стр. 79). Общо разпространение: северна и сръдна Европа.

Родъ *Rhamnusium* Latr.

32. *R. bicolor* Schrk. — Сръща се по старитѣ върби, брѣстове, липи, букъ, кестенъ, топола — Кюстендилъ (30.IV. 1898. Иоак. 1904. стр. 31). Общо разпространение: сръдна и южна Европа.

Родъ *Xylosteus* Friv.

33. *X. spinolae* Friv. а. *bulgaricus* Heyrov. — Витоша, 14.VI. 1912. 1 ♂ екз. описанъ отъ D-r Heyrovsky, 1931. стр. 84. Общо разпространение на вида: южна Унгария, Босна и Турция.

Родъ *Toxotus* Zett (= *Oxymirus* Mils.)

34. *T. cursor* L. — По борови дървета. Рила пл., — Чамъ-курия, Бричиборъ; Бѣлово, Костенецъ-баня въ Родопитѣ; вр. Алабакъ въ Сръдна-гора (Иоак. 1904. стр. 34). Общо разпространение: сръдна и северна Европа.

Родъ *Stenocorus* Bat. (= *Toxotus* Bat.)

35. *S. quercus* Götze. — Али-Ботушъ (VI.1929. Mus. Prg. съобщава Heyrov. 1931. стр. 79). Общо разпространение: сръдна и южна Европа.

Родъ *Pachyta* Zett.

36. *P. lamed* L. — Чамъ-курия въ Рила пл. (15.VIII. 1920. 1923. Бур.); Белово, Родопи (1 екз. Нед.); Родопи (5.VII. 1904. Бур.). Общо разпространение: сръдна и северна Европа.

37. *P. quadrimaculata* L. — Чамъ-курия въ Рила пл.; Бѣлово, Родопи, Чехльово, Костенецъ-баня, Чепеларе, Широка лжка въ Родопи; вр. Белмекенъ — Родопи; Чепеларе, (Heyrov. 1912. стр. 79). Общо разпространение: северна и сръдна Европа.

Родъ *Evodinus* Lec. (= *Brachyta* Fairm.).

38. *E. balcanicus* Hampre. — Бургасъ, Стара-Загора, Сливенъ, София, Хасково. Общо разпространение: Балкана. Балкански ендемитъ.

39. *E. clathratus* Fabr. — Бѣласица пл. (Неуров. 1931. стр. 79). Общо разпространение: Алпи, Карпати.

Родъ *Acmaeops* Lec.

40. *A. pratensis* Laich. — Чехльово и Гюмюшъ-чалъ — Централни Родопи (21.VI. 1926. П. Др.); Чамъ-курия, Рила пл. (20.VII. 1926. Бур.); Разградъ (Марковичъ 1909. стр. 15). Общо разпространение: северна и срѣдна Европа.

41. *A. collaris* L. — Бургасъ, Странджа пл., Резово, Чехльово, Пещера, Батакъ въ Родопи, Кричимъ, Белово, Люлинъ, София, Родопи, Своге, Рила пл., Брѣзница и Петричъ (Неуров. 1931. стр. 79). Общо разпространение: северна и срѣдна Европа.

Родъ *Gaurotes* Lec.

42. *G. virginea* L. — Чамъ-курия въ Рила пл.; Чехльово въ Родопи, Пиринъ пл. — вр. Бъндерица, София; Чепеларе въ Родопи (Неуров. по Рукуне, 1931. стр. 79); Варна (1 екз. Нед.). Общо разпространение: северна и срѣдна Европа.

Родъ *Cortodera* Muls.

43. *C. femorata* F. — Витоша V.1929; Али-Ботушъ, VI. 1929 (Неуровsky,¹ 1931. стр. 79). Общо разпространение: срѣдна Европа.

44. *C. humeralis* Schall. (= *quadriquttata* F.). — Костенецъ-бана въ Родопи (12.V. 1912. Бур. det. Rambousek.); Родопи (Нед. 1909. стр. 13); Шипченски б-нъ (Netolitzky.² 1912. стр. 10). Общо разпространение: срѣдна Европа.

45. *C. flavimana* Waltl. — с. Кости въ Странджа пл.; с. Кюприя, Странджа пл.; Чирпанъ; с. Княжево (Софийско); София, Кюстендилъ, Конявска планина; Родопи, Чирпанъ и Вратца (Нед. 1909. стр. 13);

ab. *brachialis* Gangl. — с. Кости въ Странджа пл.; Чирпанъ (det. Неуровsky, 1931); Кюстендилъ, Ново-село и Богословъ; Витоша, Княжево; София, Курубагларъ (Иоак.). Общо разпространение на вида: Турция и Мала-Азия. Ориенталски елементъ.

Родъ *Pidonia* Muls.

46. *P. lurida* Fabr. — Витоша (5 екз. 3.VI. 1923. Чорб.); Люлинъ пл. (13.V. 1906. Нед.), Чамъ-курия въ Рила пл. (15.VII. 1921. Бур., Иоак.);

¹ L. Неуровsky, 1931, г. стр. 79 съобщава вида *Cortodera femorata a. suturifera* Rtt. съ находище Кръстенско дефиле. Между материалътъ на Ц. Ент. Ст. такъвъ не се намѣри.

² Netolitzky, 1912 г. стр. 10 съобщава вида *Cortodera holosericea* Fabr. съ находище Шипченски балканъ. Между нашитѣ материали такъвъ не се указа. Видътъ се срѣща въ Австрия и Унгария.

ab. *Ganglbaueri* Ormay. — Рила планина (3 екз. Нед. det. Heyrovsky): Карловски балканъ (10.VII. 1928. Тулешковъ); Шипченски б-нъ (Netolitzky, 1912. стр. 10); АлиБотушъ (Heyrovsky, 1931. стр. 79). Общо разпространение на вида: срѣдна Европа.

Родъ *Grammoptera* Serv.

47. *G. ustulata* Schall. — Ларвата се срѣща подъ кората на разни широколистни дървета. — Шипченски балканъ (Netolitzky, 1912. стр. 10); Рила пл. (Heyrovsky, 1931. стр. 79). София (10.V. 1923. 1 екз. Чорб.). Общо разпространение: цѣла Европа.

48. *G. ruficornis* Fabr. — Мургащъ (6.V. 1899. 1 екз. Иоак. 1904. стр. 31); Бѣлово въ Родопи (1 екз. Милде). Общо разпространение: цѣла Европа.

49. *G. variegata* Germ. — Рила пл. (Heyrovsky, 1931. стр. 79); Сливенъ (1 екз. 17.V. 1923. Чорб.). Общо разпространение: срѣдна Европа.

Родъ *Alosterna* Muls.

50. *A. tabacicolor* Deg. — Ларвата живѣе подъ кората на широколистни дървета. — Срѣдна-Гора, Пещера, Рила; Ели-дере, Дорково въ Родопи; Рила, Родопи, Пещера (Нед. 1905. стр. 7); Бѣлово-Родопи; Крѣсна, Петричъ, Али-Ботушъ, Брѣзница, Родопи (Heyrovsky, 1931. стр. 79); Шипченски балканъ (Netolitzky, 1912. стр. 10). Общо разпространение: Европа.

Родъ *Leptura* L.

51. *L. rufipes* Schall. — Ларвата живѣе по стари, отсечени, изгнили дървета, а брѣмбара се срѣща по цвѣттята. Рила, Брѣзница, Петричъ (Heyrovsky, 1931. стр. 79); Шипченски балканъ, Казанлъкъ (Netolitzky 1912. стр. 10). Общо разпространение: срѣдна Европа.

52. *L. sexguttata* F. — Странджа пл. (1 екз. 7.VI. 1923. Д. Илчевъ); Ели-дере, Дорково въ Родопи (21.V. 1915. Д. Илчевъ, det. Heyrovsky); Брѣзница (L. Heyrovsky, 1931. стр. 79). Общо разпространение: цѣла Европа.

53. *L.* (Subg. *Vadonia*) *unipunctata* L. — Витоша, София, Княжево, Германски манастиръ въ Лозенъ пл., Своге, Владая, Кюстендилъ; Рилски манастиръ, с. Владая, Кюстендилъ, Стара-планина, Петроханъ, Своге, Срѣдна-гора (Нед. 1905, стр. 5); Вратца (Нед. 1909); Стара-Загора (det. Heyrovsky, 1931); Али-Ботушъ (Heyrovsky, 1931, стр. 79). Общо разпространение: срѣдна Европа.

54. *L.* (Subg. *Vadonia*) *moesiaca* Dan. — Казанлъкъ и Шипченски б-нъ (Netolitzky, 1912, стр. 10); Петричъ, Али-

Ботушъ (Heyrovsky, 1931, стр. 79)¹). Общо разпространение: Сърбия, Турция — Балкански ендемитъ.

55. *L. livida* Fabr. — Бургасъ, Стара-Загора, Чехлюво въ Родопи, Банско въ Пиринъ пл.; Германски-манастиръ въ Лозенъ пл.; Чамъ-курия (Нед. 1905, стр. 6); Рила пл.; Срѣдна Гора, София, Княжево, Люлинъ, Панчерево, Своге; Кръсненско дефиле, Али-Ботушъ, Петричъ, Родопи и Чепеларе (Heyrovsky, 1931, стр. 79); Търново (Netolitzky, 1912, стр. 10). Общо разпространение: Европа.

56. *L. (Subg. Leptura) erythroptera* Hagb. — Срѣдна Гора (1 екз. Нед.); София (7. VI. 1912 г. 1 екз. Йоак., det. Heyrovsky); Чамъ-курия въ Рила пл. (VII. 1920. det. Heyrovsky). Общо разпространение: срѣдна Европа.

57. *L. (Subg. Leptura) rufa* Brulle. — Стара-Загора (1 екз. Нед.); София (Йоак. 1904 г., стр. 34). Разпространение: Гърция, Турция — Балкански ендемитъ.

58. *L. (Subg. Leptura) fulva* Deg. — Странджа пл., Чехлюво, Чепеларе, Костенецъ-баня въ Родопи, Рила пл., Сливенъ, Вратца; Рила и Рилски м-ръ (Нед. 1909, стр. 13). Общо разпространение: срѣдна Европа.

59. *L. pallens* Brulle. — Зехтинъ Бурунъ и Резово въ Странджа пл.; Шипченски балканъ (Netolitzky 1912, стр. 10); Кръсна, Бръзница, Петричъ (Heyrovsky 1931, стр. 79). Общо разпространение: Гърция, Турция и южна Унгария.

60. *L. maculicornis* Dej. — Чамъ-курия (3 екз. 25. VII. 1926, Бур.; 2 екз. 20. VII. 1922, Бур.; 4 екз. Нед.); Витоша, Али-Ботушъ, Чепеларе (Heyrovsky, 1931, стр. 80). Общо разпространение: северна и срѣдна Европа.

61. *L. tesserula* Charp. — Стара-Загора (Нед. 1905, стр. 6); Разградъ (1 екз. Нед.; Марковичъ, 1904, стр. 245). Общо разпространение: юго-източна Европа.

62. *L. rubra* L. — Чехлюво, Аланъ-дере, Костенецъ-баня, Бѣлово въ Родопи; Пиринъ пл. — Дамяница, 1700 м. в.; Чамъ-Курия, Радуилъ, Самоковъ; Витоша, Родопи (Нед. 1905, стр. 6); Горна-Джумая.

**ab. maculiceps* Gabr. — Главата задъ очитъ има 2 червени петна — Чамъ-кория въ Рила пл. (2 екз. 10. VIII. 1931, Бур.); Костенецъ-баня (1 екз. 26. VII. 1908, Бур.); Горна-Джумая (25. VII. 1931, Фененко). Общо разпространение на вида: почти цѣла Европа.

63. *L. cordigera* Füssly. — Бургасъ, Ахтополъ, Странджа пл.; Граматиково, Ново село — въ Странджа пл.; Витоша и Петричъ (Heyrovsky, 1931, стр. 79); Бѣласица; Разградъ (Марковъ, 1904, стр. 245). Общо разпространение: южна Европа и Мала Азия.

¹) L. Heyrovsky, 1931, стр. 79 съобщава вида *Leptura imitatrix* Dan. отъ Разградъ. Видътъ се срѣща въ Кроация, Далмация.

64. *L. scutellata* F. — Малко-Търново, с. Калово и с. Паничерево въ Странджа пл.; Сливенъ, вр. Чумерна — 1535 м. в., вр. Чаталка въ Балкана; с. Турия — Казанлъшко, с. Фотенъ въ Родопи (det. Heyrov. 1931); вр. Братанъ въ Срѣдна гора, с. Бѣли-Осъмъ — Троянско, Разградъ. Общо разпространение: срѣдна и южна Бѣлгария.

65. *L. sanguinolenta* L. — Чепеларе, Костенецъ-баня въ Родопи, вр. Алабакъ въ Срѣдна-гора; Чамъ-курия въ Рила пл.; Витоша, Драгалевски м-ръ. Общо разпространение: почти цѣла Европа.

66. *L. dubia* Scop. (= *cincta* F.) — Чамъ-Курия, Овнарско, Рилски м-ръ въ Рила пл.; централни Родопи.

ab. *chamomillae* F. — вр. Бъндерица въ Пиринъ пл. (30. VII. 1915, Бур. det. Heyrov. 1931); Рила пл. (2 екз. Нед.); Родопи (1 екз. Нед.). Общо разпространение на вида: Европа.

67. *L. virens* L. — Чехльово, Аланъ-дере, къмъ вр. Бель-Мекенъ, Бѣлово въ Родопитъ; Рила и Стара пл. (Нед. 1905, стр. 6). Общо разпространение: северна и срѣдна Европа.

Родъ *Judolia* Muls.

68. *J. cerambyciformis* Schrnk. — Чехльово, Чепеларе, Костенецъ-баня въ Родопи; Чамъ-Курия, Витоша, Драгалевци. Общо разпространение: срѣдна и южна Европа.

69. *J. erratica* Schönh. — Бургасъ, с. Граматиково, Вургари въ Странджа пл., Хасково, Мандра-гьолъ — Ямболско, Сливенъ, Бачковски м-ръ, Лепаница и Костенецъ баня въ Родопитъ, Срѣдна-гора, Ихтиманъ, Радомиръ, Кюстендилъ, София, Витоша, Своге, Земенъ, Кокалянски м-ръ, Черепишъ, Лозенъ пл. и Свищовъ.

ab. *erythrura* Küst. — Кокалянски м-ръ (det. Heyrovsky); Бургасъ, Мезда; Бачково, Костенецъ — Родопи, Разградъ.

ab. *anticonotata* Pic. — 1 екз. Костенецъ баня, 27. V. 1912, Бур. (det. Heyrovsky, 1931). Общо разпространение на вида: южна Европа и Мала-Азия.

Родъ *Strangalia* Serv.

70. *S. pubescens* F. (= *obscura* Panz.) — Чехльово, Централни Родопи (7. VIII. 1925, П. Др.); Чепеларе (Heyrovsky, 1931, стр. 80). Общо разпространение: източна, срѣдна и южна Европа.

71. *S. verticalis* Germ. — Бургасъ, Зехтинъ Бурунъ въ Странджа пл.; Петричъ (Heyrov. 1931, стр. 80). Общо разпространение: Илирия, Далмация, Гърция и Мала-Азия.

72. *S. aurulenta* L. — Бѣлово въ Родопи, с. Куванлии (Кара-Бунарско); Арабаконашко дефиле (det. Heyrovsk); Лонгоза при Варна. Общо разпространение: срѣдна Европа.

73. *S. quadrifasciata* L. — Родопи, Т. Пазарджикъ, Рила, Пиринъ; Срѣдна-гора, Витоша, София, (Нед. 1905, стр. 6).

Кюстендилъ, Драгалевци, Панчерево; Разградъ (Марк. 1909, стр. 15); Варна (Нед.). Общо разпространение: Европа.

74. *S. maculata* Poda. — Бургасъ, с. Ръзово, Бродилово въ Странджа пл., Сливенъ, Чумерна; Чехлъово, Костенецъ баня, Бѣлово въ Родопи, Панагюрище въ Срѣдна-гора, с. Турия — Казанлъшко, Чамъ-курия, Люлинъ, Витоша, София, Княжево; Троянски балканъ, Вратца;

ab. *binotata* Muls. — Бургасъ (1 екз. Чорб. det. Heyrovsky, 1931);

ab. *externepunctata* Muls. — Вратца (1 екз. Нед. det. Heyrovsky, 1930). Общо разпространение на вида: Европа.

75. *S. melanura* L.¹⁾ — Въ България се срѣща често и почти навсѣкжде по сѣникоцвѣтни растения. Общо разпространение: цѣла Европа.

76. *S. bifasciata* Müll. (= *cruciata* Oliv.) — Срѣща се често, както първия.

ab. *immaculata* Pic. — елитритѣ нѣматъ никакви черни петна — с. Банско въ Пиринъ (1 екз. ♂. VI. 1915 Бур. det. Heyrovsky, 1930). Общо разпространение: срѣдна и южна Европа.

77. *S. nigra* L. — Бургасъ, Родопи, Пещера, Батакъ, вр. Кутелка въ Стара-планина (Нед. 1909. стр. 13.); Шипченски балканъ (Netolitzky, 1912. стр. 10). София, Витоша; Брѣзница, Петричъ, Крѣсененско дефиле (Heyrovsky, 1931. стр. 80); Разградъ (Марк. 1909 стр. 15.). Общо разпространение: Европа.

78. *Strangalia septempunctata* F. — Бургасъ, с. Бродилово въ Странджа пл., Сливенъ, Чепеларе, Пещера, Батакъ въ Родопи, с. Банско въ Пиринъ пл., Чамъ-курия въ Рила пл., Люлинъ; ab. *latenigra* Pic. — Бургасъ, Чехлъово, Белово; Чепеларе (21. VII. 1914. Илчевъ, det. Heyrovsky, 1930.); Странджа пл. (Heyrov. 1931. стр. 80.); Витоша, Княжево, Владая, Люлинъ, Земенски м-ръ, Черепишъ; ab. *pallidicolor* Pic. — Бачковски м-ръ, Чепеларе въ Родопи. Срѣдна Гора (1 екз. Нед. det. Heyrovsky, 1930.); Чепеларе (Heyrov. 1931. стр. 81.); ab. *notaticollis* Pic. — Бургасъ, Германски монастиръ въ Лозенъ пл. (21. V. 1908. Бур. det. Heyrovsky.); Владая; Струмско дефиле (1 екз. 14. VI. 1912. П. Петковъ, det. Heyrovsky.); ab. *inconspans* Rtt. — Мжглишъ, Казанлъшко (Heyrovsky, 1931. стр. 80); ab. *quinesignata* Küst. — Чепеларе (Heyr. 1931. стр. 80. по Purkyne.) ab. *velebitica* Pic. — Сливенъ (Heyrovsky, 1931. стр. 80 по Rambousek.) Общо разпространение на вида: южна Германия, Австрия, Унгария, Турция, Гърция и Мала-Азия.

79. *Strangalia attenuata* L. — Бургасъ, Сливенъ, Каловферски балканъ, Родопи, Бѣлово, Рила, Кюстендилъ, Владая;

¹⁾ Н. Недѣлковъ, 1909 г., стр. 13 съобщава вида *Leptura arcuata* Panz. отъ Владая и Вратца. Видътъ се срѣща въ северна и срѣдна Европа.

Вратца (3 екз. VII. 1906. Нед. det. Heyrovsky.); Свищовъ, Варна. Общо разпространение: Европа.

Родъ *Necydalis* L.

80. *N. major* L. (= *salicis* Muls.) — Ларвата живѣе по върба, топола и др. — с. Шипка, Казанлъшко (1 екз. Нед.); София, Садово, Хасково, Търново (Нед. 1905. стр. 8); София (14. VI. 1913 г. Бур. Иоак.); Разградъ (Марк. 1909. стр. 14.). Общо разпространение: Европа, Сибирь.

81. *N. ulmi* Chevr. (= *Panzeri* Har.) — Ларвата живѣе по джба, бука и брѣста. — Садово, Витоша, Княжево, Чамъ-курия въ Рила пл.; София, Пирдопъ, Казанлъкъ, Търново. Общо разпространение: срѣдна Европа.

Родъ *Stenopterus* Jllig.

82. *S. flavicornis* Küst. — Срѣща се често по сѣникоцвѣтнитѣ растения — вр. Чумерна въ Твърдишки балканъ, Стара-Загора, Казанлъкъ, Костенецъ-бана, София, Княжево, Драгалевци, Своге, Черепишъ, Арабаконашко дефиле, Вратца, Търново, Стара-планина; Вратца, Ломъ, Ст.-Загора (Нед. 1905 стр. 9)¹. Разградъ (Марк. 1909. стр. 15)². Общо разпространение: южна Европа.

83. *S. rufus* L. — Срѣща се доста често по сѣникоцвѣтни растения, почти навсѣкжде въ България.

ab. *geniculatus* Kraatz. — Крѣсенско дефиле, Алиботушъ (Heyrovsky, 1931. стр. 81.). Общо разпространение на вида: южна Европа.

Родъ *Molorchus* F. (= *Cynopterion* Schrk.)

84. *M. (=Caenoptera) minor* L. — Ларвата живѣе по младитѣ стѣбла и клонки на отсечени борови дървета. Чамъ-курия въ Рила пл. (20. VIII. 1926. 1. VIII. 1923. Бур.); Беледжикъ — Балкана (25. V. 1899. Иоак.). Общо разпространение: цѣла Европа.

85. *M. umbellatarum* Schreb. — Рила пл.; Ишкиларъ — Карловско (Heyrovsky, 1931. стр. 81. Col. Rambousek.); Шипченски балканъ (Netolitzky 1912. стр. 10.) Общо разпространение: срѣдна и южна Европа.

Родъ *Callimus* Muls.

86. *C. angulatus* Schrk. (= *cyaneus* Fabr.) — Белово въ

¹ Н. Недѣлковъ, 1905. стр. 9 съобщава вида *Stenopterus fulvicornis* Küst. — вѣроятно погрѣшно вмѣсто *flavicornis* Küst.

² Марковичъ А. 1905. стр. 9 съобщава вида *Stenopterus ater* L. (= *praeustus* Fabr.) съ находище Разградъ. Между нашитѣ материали такъвъ не можахъ да констатирамъ. Видътъ се срѣща въ южна Европа и Срѣдиземноморска областъ.

Родопи, София, (1 екз. Нед.)¹; Шипченски балканъ (Netolitzky, 1912. стр. 10.); Рила пл., Кръсненско дефиле, Бръзница, Али-Ботушъ пл. и Петричъ (Heyrovsky, 1931. стр. 81.) Общо разпространение: южна Европа, Срѣдиземноморска областъ.

87. *C. Adonis* Ab. (= *rumelicus* Apf.) — Бургасъ, Стара-Загора, с. св. Властъ — Родопи, Бѣлово, с. Турция (Казанлъшко), София, Горна-баня, Драгалевци, Своге. Общо разпространение: Турция, България, Мала-Азия, южна-Русия.

Родъ *Deilus* Serv.

88. *D. fugax* Oliv. — с. Бръзница, Кръсненско дефиле (Heyrovsky, 1931. стр. 81)²; Станимака (Недѣлковъ, 1909. стр. 14.). Общо разпространение: южна Европа и Срѣдиземноморска областъ. — Медитерански елементъ.

Родъ *Aromia* Serv.

89. *A. moschata* L. — Ларвата живѣе въ стеблата на стари и болни върби. — Хасково, Бѣлово въ Родопи, Чамъ-курия въ Рила пл., Бояна, Драгалевци, с. Земенъ; Витоша (Нед. 1905. стр. 9.); с. Бистрица; Петричъ (Heyrovsky, 1931. стр. 81.); Свищовъ. Общо разпространение: цѣла Европа.

Родъ *Rosalia* Serv.

90. *R. alpina* L. — Ларвата се срѣща доста често въ отсечени стари джбови и букови дървета. — Бургасъ, Сливенъ, по р. Лепаница — Родопи, Бѣлово, Костенецъ-баня, Чепино — въ Родопи, с. Плачковци въ Тръвненски балканъ, Троянски балканъ, Срѣдна-Гора, Чамъ-курия, въ Рила пл., Гинишъ-ада — Варненско; Бѣласица и София. Общо разпространение: срѣдна и южна Европа.

Родъ *Ropalopus* Muls.

91. *R. insubricus* Germ. — Ларвата се срѣща по широколистни дървета. Ст.-Загора (1 екз. Нед. съобщава 1905, стр. 8). Общо разпространение: Кроация, Илирия, Италия.

92. *R. femoratus* L. — Сливенъ (23. VI. 1923, 1 екз. Чорбадж.); София, лагера (Иоак. 1904, стр. 32). Общо разпространение: срѣдна и южна Европа.

93. *R. macropus* Germ. — София, Станимака (Иоак. 1904,

¹ Н. Недѣлковъ, 1909 г. стр. 14 съобщава вида *Callimus femoratus* Germ. съ находище София, Своге и с. Калаглари. Прегледани тѣзи екземпляри — указа се че това сж *Cal. angulatus* Schrk. Видътъ *femoratus* Germ. между нашитъ материали не можахъ да констатирамъ. Той се срѣща въ южна Русия, Турция, Мала-Азия.

² D-r L. Heyrovsky, 1931. стр. 81. съобщава вида *Cartallum ebulinum* съ находище Макри при Деде-Агачъ въ Тракия, 21. IV. 1914. Видътъ се срѣща въ южна Франция и южна Европа.

стр. 31); Провадия; Търново (Netolitzky, 1912, стр. 10). Общо разпространение: срѣдна и южна Европа.

94. *R. clavipes* Fabr. — Срѣща се по върба и джбъ — Бургасъ, Ст.-Загора, Сливенъ, Казанлъкъ, Бѣлово — Родопи, Германски м-ръ въ Лозенъ пл.; Ситняково въ Рила пл.; Рилски м-ръ и Витоша (Нед. 1905, стр. 8); Рилски м-ръ (Иоак. 1904, стр. 31); с. Бистрица — Софийско, Елена, Разградъ; Петричъ (Heyrovsky 1931, стр. 82). Общо разпространение: срѣдна Европа.

Родъ *Phymatodes* Muls.

95. *P. testaceus* L. — Срѣща се въ голѣмо количество по джбови и други широколистни дървета, при което ларвата дълбае доста дълбоко (3—6 см.) вътрешността на дървото. — Бургасъ, Ст.-Загора, София, с. Княжево, Драгалевци, Лакатникъ, Панчерево, гара Синделъ (Варненско); София и Али-Ботушъ (Heyrovsky, 1931, стр. 81);

ab. *praeustus* F. — Ст.-Загора, София, Своге, Кюстендилъ; Казанлъкъ и Шипченски балканъ (Netolitzky, 1912, стр. 10);

ab. *rufipes* Costa. — с. Резово въ Странджа пл., Сливенъ, Ст.-Загора, Пещера, Батакъ — въ Родопи, Чамъ-Курия въ Рила пл., Германски м-ръ въ Лозенъ пл.; Люлинъ, Драгалевски м-ръ, София, с. Синделъ — Варненско, Евксиноградъ, Горенъ Чифликъ и Варна;

ab. *fennicum* L. (= *nigrinus* Muls.) — Бургасъ, Странджа пл., Ст.-Загора, Кричимъ, Костенецъ-бана, София, Евксиноградъ при Варна;

ab. *melanocephalus* Ponza — Бургасъ (det. Heyrovsky, 1931);¹

ab. *variabilis* L. — Срѣща се много често, заедно съ другитѣ. — Бургасъ, Харманлии, Ст.-Загора, Чамъ-Курия въ Рила пл., Германски м-ръ въ Лозенъ пл., София; Кюстендилъ (det. Heyrovsky, 1931); Разградъ (Марк. 1909 г. стр. 15 съобщава го като *Callidium variabile* L.). Общо разпространение на вида: срѣща се почти въ цѣла Европа.

96. *P. pussillus* Fabr. (= *abdominalis* Wagn.). — Ларвата се срѣща подъ кората на джба — Ст.-Загора (1 екз. Нед.); София (2 екз. 27. VI. 1902 Иоак.). Общо разпространение: срѣдна и южна Европа.

97. *P. fasciatus* Vill. (= *unifasciatus* Ol.). — Ст.-Загора (Нед.² 1909 стр. 16). Общо разпространение: южна Европа.

¹ D-r L. Heyrovsky, 1931, стр. 81, съобщава следнитѣ 2 вида: 1. *Phymatodes Kollari* Redtb. отъ Брѣзница и Петричъ. Видътъ се срѣща въ Австрия и Унгария. 2. *Phymatodes rufipes* F. — безъ находище, а съ дата VI. 1929. Видътъ се срѣща въ срѣдна и южна Европа.

² Н. Недѣлковъ, 1909 стр. 14, съобщава вида *Phymatodes glabratus* Charp. отъ Стара-Загора. Прегледанъ този екземпляръ, указва се *Phymatodes lividus* Rossi. — новъ за фауната на България. Въ сбирката на графъ Amédée Alléon се намириха нѣколко екземпляра отъ вида *Phymatodes glabratus* Charp. съ находище България. Вида се срѣща въ срѣдна и южна Европа.

98. *P. alni* L. — Срѣща се подъ кората на елхата, по-рѣдко на ясена и др. дървета — София, Чепеларе (Нед. 1909, стр. 14), с. Баня, Чепинско въ Родопитѣ (Иоак. 1904, стр. 32); Генишъ-Ада, Варненско. Общо разпространение: Европа.

*99. *P. lividus* Rossi (= *melancholicus* Küst). — Елитритѣ много гѣсто и дълбоко пунктирани, кафяви съ слабъ синкавъ или виолетовъ отѣнѣкъ. Антенитѣ гѣсто окосмени, третото членче по-дълго отъ четвъртото. Гръдния щитъ отгоре е червеникаво жълтъ, съ 3 изпъкнали мазолести тѣла, 2-тѣ странични сж кафяви. Долната страна на тѣлото е по-свѣтло кафява, краката жълти, отчасти по-тъмни. Голѣмина 7—10 мм. Ларвата се срѣща по джбъ и кестенъ — Ст.-Загора (1 екз. Нед.). Въ сбирката на градъ Amédée Alléon, съхранена въ Царския музей, се намѣриха още 5 екземпляра, съ находище „България“. Общо разпространение: срѣдна и южна Европа.

Родъ *Callidium* F.

100. *C. aeneum* Deg. (= *dilatatum* Payk.) — Ларвата се срѣща подъ кората на изсъхнали борови дървета — Рилски манастиръ, София (det. Heyrovsky), Люлинъ пл. Общо разпространение: северна и срѣдна Европа.

101. *C. violaceum* L. — Ларвата се срѣща подъ кората на изсъхнали иглолистни и други дървета, а често и по обработенъ материалъ, кждето причинява вреда — Бургасъ, Централни Родопи, Бѣлово, София, Княжево, Германски манастиръ въ Лозенъ пл., Кокаленски манастиръ, Чамъ-Курия; Русе (Ковачевъ, 1905, стр. 9); Разградъ (Марк. 1909, стр. 15). Общо разпространение: навсѣкжде въ Европа.

Родъ *Pyrrhidium* Fairm.

102. *P. sanguineum* L. — Срѣща се подъ кората на широколистни дървета, букъ, джбъ, брѣстъ, овощни дървета и др. Често въ дърводѣлски работилници, столарници се срѣща въ голѣмо количество. — Бургасъ (Heyrovsky, 1931, стр. 81); Ст.-Загора (det. Heyrovsky, 1931); София, Княжево, Ново-село — Кюстендилско; Тръвна (Netolitzky, 1912, стр. 10); Русе (Ковачевъ, 1904/905, стр. 9); Разградъ (Марк. 1909 стр. 15). Общо разпространение: цѣла Европа.

Родъ *Hylotrupes* Serv.

103. *H. bajulus* L. — Ларвата живѣе въ стари иглолистни и други дървета. Срѣща се често въ жилищата на хората, кждето напада дървени покриви, рамки на прозорци, балкони, а често и мобили. Ларвата изгризва вътрешността на дървото, като превръща всичко въ дървено брашно. Напада често телеграфни стълбове, а срѣща се и по обработенъ боровъ материалъ. Причинява голѣми вреди. Въ България е

разпространенъ навсѣкжде. Общо разпространение: почти цѣла Европа.

Родъ *Anisarthron* Redt.

104. *A. barbipes* Schrk. — Ларвитѣ се срѣщатъ по отсечени брѣстове, липови и др. дървета — София (1 екз. V. 1924, Ар. Димитрова, det. Neyrovsky, 1931). Общо разпространение: срѣдна Европа и горна Италия.

Родъ *Xylotrechus* Chev.

105. *X. rusticus* L. — Ларвата се срѣща подъ кората на бука, често и по борови дървета. — Бѣлово, Т.-Пазарджикъ, Ихтиманъ, София; Шипченски балканъ (Netolitzky. 1912, стр. 10); Родопи, Рила (Neyrovsky, 1931. стр. 81). Общо разпространение: Европа.

106. *X. antilope* Schönh. — Срѣща се по старитѣ джбови дънери. София (намѣренъ въ голѣмо количество въ джбови дърва за горене, заедно съ видоветѣ *Plagionotus arguatus* и *Phytoecia testacea* презъ V. 1931 г.—col. С. Кантарджиева.) Свищовъ (Нед. 1909, стр. 15). Общо разпространение: цѣла Европа.

107. *X. arvicola* Oliv. — Срѣща се по бука — Бургасъ, Садово, Срѣдна Гора, София, с. Куванлии (Кара-бунарско); Лозенъ пл. (Нед. 1905, стр. 10); Срѣдна-гора и Своге (Нед. 1909, стр. 15). Общо разпространение: срѣдна и южна Европа.

Родъ *Clytus* Laich.

108. *C. rhamni* Germ. — Срѣща се често по сѣнико-цвѣтни растения — Бургасъ, Чехлъово — Централни Родопи; Срѣдна Гора (Иоак. 1904, стр. 32); Костенецъ-бана; София, Ст.-Загора (Нед. 1905, стр. 10); Крѣсна, Петричъ, Чепеларе (Neyrovsky, 1931, стр. 81), Клисуре, Панчерово. Общо разпространение: срѣдна и южна Европа.

109. *C. lama* Muls. — Бургасъ, Странджа пл., с. Резово, Костенецъ-бана — Родопи, Сливенъ, Вратца, Ст.-Загора, Германски манастиръ въ Лозенъ пл., Рила пл., с. Драгалевци, Своге, Панчерево, София, Струмско дефиле. Общо разпространение: срѣдна Европа.

110. *C. arietis* L. — Срѣща се по широколистни дървета, сжщо и по цвѣтята — Бургасъ, Бѣлово въ Родопи, Кюстендилъ, София, Витоша, Бояна, Срѣдна Гора; Шипченски балканъ (Netolitzky, 1912, стр. 10); Разградъ, (Марк. 1909, стр. 15); Рила, Крѣсна и Петричъ (Neyrovsky. 1931, стр. 81); с. Рила (Иоак. 1904, стр. 32). Общо разпространение: Европа.

Родъ *Plagionotus* Muls.

Pl. detritus L. — Ларвата се срѣща често подъ кората на изсъхнали джбови дървета — Костенецъ-бана въ Родопи,

Чамъ-Курия в Рила пл., София, гара Синделъ (Варненско); Разградъ (Марк. 1909, стр. 15); Вѣтово, Орѣхово (Ковачевъ, 1905, стр. 9). Общо разпространение: Европа.

112. *P. arcuatus* L. — Срѣща се често по сухи джбови дървета, заедно съ първия, навсѣкжде в България;

*ab. *Reichei* Thoms. (= *interruptus* Mors.) — първата напречна джговидна жълта ивица е прекъсната на две. Срѣща се често, заедно съ типа. Общо разпространение на вида: цѣла Европа.

*113. *P. Bobelayi* Brulle (= *speciosus* Adams.) — Елитритѣ сж черни съ следнитѣ жълти петна: Scutelum'a, едно овално и съединено съ него петно, 3 напречни ивици, отъ които I-та се повдига и удѣлжава къмъ Scutelum'a, II-та близо до шева е обрната назадъ и III-та изпъкнала нагоре като джга, а сжщо и върха на елитритѣ сж жълти. — с. Ново-село в Странджа пл. (14.VII. 1921. Д. Илчевъ, 1 екз.); София — по дърветата (VII. 1929. 1 екз. Чорб.). Общо разпространение: Гърция, Кавказъ и Сирия. — Ориенталски елементъ.

114. *P. floralis* Pall. — Срѣща се често по цвѣтята. Ларвата се срѣща в коренитѣ на люцерната, кждето изядва вжтрѣшността и поврежда растението. (Чорбадж. 1930. стр. 90); — с. Ново-село в Странджа пл., Бургасъ, с. Касапли — Хасковско, Срѣдна-гора, Стара-Загора, Т.-Пазарджикъ, Панагюрище, Пещера, София, Вратца, Дупница, Свищовъ, Казанлъкъ и Търново (Netolitzky, 1912. стр. 10); Али-Ботушъ, Петричъ, Марино-поле (Неуговски, 1931. стр. 81); Шуменско, Плѣвенско, Софийско, Пловдивско, Чирпанско, Свиленградско и Панагюрище (Чорбадж. 1930. стр. 90);

*ab. *basicornis* Reitt. — основното членче на антенитѣ е тъмно до черно — Пещера (1 екз. 27.V. 1905. Бур.); с. Касапли — Хасковско (1 екз. 11.VI. 1907. Д. Иоак.); Свищовъ (1 екз. Нед.). Общо разпространение на вида: срѣдна и южна Европа.

Родъ *Chlorophorus* Chev.

115. *Chlorophorus varius* Müll (= *ornatus* Hbst.) — Срѣща се често по цвѣтята. Южна и северна България (Нед. 1905. стр. 10); Петричъ, Бургасъ (Неуговски, 1931. стр. 81). Общо разпространение: Европа, Сибиръ.

116. *Chl. sartor* Müll. (= *massiliensis* L.) — Срѣща се често по цвѣтята. — Сливенъ, Лѣджене, Белово в Родопитѣ, Ихтиманъ, Стара-Загора, София, Своге, Севлиево, Троянски Балканъ; Разградъ (Марковичъ, 1909. стр. 15); Струмско дефиле; Глава Панага, Свищовъ. Общо разпространение: срѣдна и южна Европа.

117. *Chl. Herbsti* Brahm. (= *verbasci* Fabr.) — Казанлъкъ; Рила и Витоша (Нед. 1905. стр. 10); София, Мездра; Разградъ

(Марков. 1909. стр. 15). Общо разпространение: срѣдна и южна Европа.

118. *Chl. trifasciatus* F. — Бургасъ, Странджа пл. Граматиково, Василико; Свищовъ; Габрово (Нед. 1905. стр. 10); Русе (Ковачевъ, 1909. стр. 9). Общо разпространение: южна Европа, Мала-Азия.

119. *Chl. figuratus* Scop. (= *plebejus* Fabr.) — Срѣща се често по цвѣтята — Бургасъ, Странджа пл. Равна Гора; Пещера, Батакъ и Фотенъ въ Родопи, Срѣдна-Гора, София, Земенъ, Черепишъ, Вратца, Конювецъ, с. Айваджикъ въ източенъ Балканъ; Разградъ (Марк. 1909 стр. 15); Казанлъкъ (Netolitzky, 1912. стр. 10); Русе (Ковачевъ, 1904. стр. 9); Петричъ (Heyrovsky, 1931. стр. 81¹). Общо разпространение: срѣдна и южна Европа.

Род. *Isotomus* Muls.

120. *I. speciosus* Schneid (= *semipunctata* F.)² — Срѣща се често, въ северна и южна България. Общо разпространение: Швейцария, южна Германия и Австрия.

Родъ *Anaglyptus* Muls.

121. *A. mysticus* L. — Ларвата се срѣща по боровитѣ изсѣхнали дървета, а брѣмбара по цѣфнали храсти и други ниски растения. — Бѣлово въ Родопитѣ, Витоша, Драгалевци, Княжево, София, Боянски водопадъ, Германски м-ръ въ Лозенъ пл., Лакатникъ, с. Заножене-Вършецко; Разградъ (Марк. 1909. стр. 15); Шипченски балканъ, София (Netolitzky, 1912. стр. 10); с. Ишикларъ, Русенско (Ковачевъ, 1904—1905. стр. 9); Али-Ботушъ (Heyrovsky, 1931. стр. 81);

ab. *hieroglyphicus* Hbst. — Основата на елитритѣ е черна — Сливенъ, Германски манастиръ, София, Драгалевски манастиръ, Кюстендилъ, с. Ракитово, Батакъ въ Родопи, Шипченски балканъ (Netolitzky, 1912. стр. 10). Общо разпространение на вида: Европа.

Родъ *Purpuricenus* Germ.

122. *P. dalmatinus* Sturm. — Хасково (24.VI. 1900. Иоак.); Бѣласица (VII. 1911. Д. Иоак. det. Heyrovsky. 1931); Текиръ-Дагъ при Шаръ-къой — Тракия, (2.V. 1913. Д-ръ Бур.; det.

¹ Д-р L. Heyrovsky, 1931. стр. 81 съобщава следнитѣ 2 вида: *Chlorophorus nigripes* Brülle, съ находище Деде-Агачъ и Софлу. Видътъ се срѣща въ Гърция, и *Chlorophorus hungaricus* Seide отъ Сливенъ (col. Rombouseck.) Видътъ се срѣща въ Австрия, Унгария и Далмация.

² Единъ екземпляръ отъ с. Турия, Казанлъшко, 2.VII. 1899. Иоак., се отличава отъ типа по следнитѣ белези: гръдниятъ щитъ и елитритѣ сж покрити съ гъсти бѣли косици и замаскирватъ бѣлитѣ знаци и ивици. — Вѣроятно, това е нѣкой варietetъ, но въ литературата такъвъ описанъ не се намѣри.

Rambousek.). Общо разпространение: Далмация, Гърция и Мала-Азия.

123. *P. budensis* Götz. — Бургасъ, Странджа пл. (det. Heyrovsky, 1931). Сливенъ, Стара-Загора, Кръсненско дефиле, Петричъ; северна и южна България (Нед. 1905. стр. 10); Чирпанъ (Нед. 1909. стр. 18);

ab. *punctiger* Apf. — Бургасъ (1 екз. 1906. Нед. det. Heyrovsky);

ab. *affinis* Brülle — Бургасъ (19.VI. 1910, Чорб.); Ст.-Загора (Нед. 1905. стр. 11); Горна Джумая (VI. 1931. Фененко); Петричъ (4.V. 1929.);

ab. *hungaricus* Hbst. — Бургасъ, Странджа пл., Сливенъ, Стара-Загора, Хасково, Пазарджикъ; Видинъ, Плѣвенъ, Варна (Нед. 1905. стр. 11). Общо разпространение на вида: Франция, Унгария, Турция, Гърция, Мала-Азия.

124. *P. Kaehleri* L. — Срѣща се по овощни дървета — слива, череша, зарзала, глогъ, по-нѣкога по върба. — Бургасъ, с. Турия (Казанлъшко), Бистрица, Рила пл. — с. Радуилъ.

ab. *nigricollis* Rag. — Срѣща се доста често Heyrov. 1931, стр. 82 — северна и южна България. Общо разпространение на вида: срѣдна и южна Европа.

125. *P. globulicollis* Muls. ab. *transversalis* Müll. — Сливенъ (1 екз. 9.VII. 1907. Нед. det. Heyrovsky, 1931). Общо разпространение: Далмация и Херцеговина.

Царска Ентомологична Станция. Май, 1932.
